

Jaarverslag Commissie van Toezicht

P.I. Vught

2025

Inhoud

1. Inleiding/Voorwoord	3
2. Commissie van Toezicht P.I. Vught.....	3
2.1. Leden.....	3
2.2. Vergaderingen en andere relevante overleggen	3
2.3. Deskundigheidsbevordering	4
3. De toezichthoudende taak	4
3.1. Werkwijze toezichthoudende taak.....	4
3.1.1 Portefeuilles	4
3.1.2 Dwangbehandeling.....	6
3.1.3. Medische dienst.....	8
3.2. Specifiek aandachtspunt voor 2025; Uitvoering dagprogramma.....	8
4. De bemiddelingstaak.....	8
4.1 <i>Taken van de weekcommissaris</i>	8
4.2 <i>Bemiddeling</i>	9
5. De rechtsprekende taak	10
5.1. De werkwijze en werkzaamheden van de beklagcommissie	10
6. De adviestaak	12
6.1. Sociale veiligheid.....	12
6.2. Afgegeven adviezen, aandachtspunten en bijzondere gebeurtenissen ...	12
7. Bijlagen.....	13

1. Inleiding/Voorwoord

Binnen de directie van de P.I. Vught en bij de commissie van toezicht hebben in 2025 wisselingen plaatsgevonden. De onderlinge samenwerking is prettig verlopen. In het jaar 2025 hebben zich in de P.I. Vught enkele ernstige incidenten voorgedaan. De directie van de P.I. Vught heeft de commissie hierin telkens meegenomen en vanuit de commissie is hier aandacht voor geweest. Zowel voor het personeel als voor de gedetineerden, mede in het licht van de sociale veiligheid. De commissie ziet terug op een jaar waarin veel werk is verzet door de leden in de uitoefening van het toezicht op de rechtspositie van alle gedetineerden.

2. Commissie van Toezicht P.I Vught

De Commissie van Toezicht houdt toezicht op de Penitentiaire Inrichting Vught.

P.I. Vught is aangewezen als:

- Gevangenis en Huis van Bewaring
- Inrichting voor stelselmatige daders (ISD)
- Bijzonder opvang als bedoeld in artikel 20c van de Regeling selectie plaatsing en overplaatsing gedetineerden (PPC)
- inrichting met een individueel regime (PPC, BPG, TA, EBI)
- inrichting met een extra beveiligingsniveau (BPG, TA, EBI).

Bezettingsgraad

De operationele capaciteit voor alle regimes binnen de P.I. Vught omvat 704 bruikbare plaatsen. De gemiddelde bezettingsgraad in 2025 was 86,6%. De bezettingsgraad in 2024 was 86,6 % en in 2023 87,4%.

2.1. Leden

De commissie van toezicht bestaat uit 17 leden. In de commissie zijn een met rechtspraak belast lid van de rechterlijke macht, een advocaat, een medicus en een deskundige uit de kring van het maatschappelijk werk vertegenwoordigd. Daarnaast is er juridische en beleidsmatige kennis en expertise op het gebied van zorg en psychologie aanwezig binnen de commissie. Hiermee voldoet de samenstelling van de commissie aan het gestelde in artikel 11, tweede en derde lid van de Penitentiaire maatregel. Alle commissieleden zijn benoemd als lid van de commissie van toezicht. (artikel 11 Pm, eerste lid) en hebben de maximale termijn van benoeming niet overschreden.

Twee commissieleden verlieten de commissie, waaronder de voorzitter. Er is een nieuwe voorzitter gekozen vanuit de zittende commissieleden. In het verslagjaar 2025 zijn twee nieuwe leden verwelkomd.

De commissie wordt ondersteund door administratief- en juridische medewerkers. De juridisch medewerkers zijn benoemd als secretaris voor de Commissie van Toezicht. Allen zijn als medewerker verbonden aan de rechtbank Oost-Brabant, sector strafrecht.

2.2. Vergaderingen en andere relevante overleggen

De commissie heeft het afgelopen jaar 9 keer vergaderd met de directie, in beginsel elke eerste maandag van de maand. In augustus wordt er traditiegetrouw niet vergaderd. In november en december heeft de commissie in eigen kring vergaderd over de invulling van het toezicht. In december was de directie verhinderd. In de vergadering zijn presentaties gegeven over de medische klachten door hoofd zorg en over de nieuwe regelingen met betrekking tot verlof door het plaatsvervangend hoofd D&R. De commissie is bijgepraat over de ontwikkelingen in de diverse regimes. Er is uitgebreid aandacht besteed aan de nieuwe regelingen die gelden voor de EBI-gedetineerden met ingang van 1 november 2025. Het thema veiligheid staat met regelmaat op de agenda.

De vergaderingen vangen aan in aanwezigheid van de directeur. Het laatste gedeelte van de vergadering vindt plaats zonder directie. Dit gedeelte is onder meer bedoeld om agendapunten voor te bereiden en na te bespreken. Er komen onderwerpen aan de orde die zien op afspraken en

werkwijze binnen de commissie een ook punten waarop afstemming moet worden gezocht met de directie. Sociale veiligheid is een vast agendapunt op de vergadering met directie.

De voorzitter en de plaatsvervangend voorzitter van de commissie hebben enkele malen per jaar (telefonisch) overleg met de directeur, meestal naar aanleiding van bijzondere situaties en/of calamiteit. Daarnaast hebben de voorzitter (en vicevoorzitter) regelmatig overleg met de directeur om te spreken over de ontwikkelingen binnen de P.I. en de samenwerking tussen de commissie en de inrichting.

De commissieleden worden door de directeur op de hoogte gesteld wanneer ernstige incidenten in de inrichting plaats hebben. Hier kan dan bij bezoek van de weekcommissaris aan de betreffende afdeling aandacht aan worden besteed en rekening mee worden gehouden, ook wordt dit besproken op de vergadering.

2.3. Deskundigheidsbevordering

Op reguliere basis wordt op de vergadering aandacht besteed aan bijzondere thema's en/of onderwerpen. Er is uitgebreid gesproken met een vertegenwoordiging namens de geestelijk verzorging. De commissieleden hebben een rondleiding gehad in de nieuwe zittingzaal op het terrein van de PI Vught.

Een aantal commissieleden is aanwezig geweest bij de landelijke themadag. De voorzitter heeft deelgenomen aan regio-overleggen van de voorzitters van de commissie van toezicht. Ook hebben een aantal commissieleden leden deelgenomen aan de trainingen met betrekking tot sociale veiligheid. Dit zal een vervolg krijgen in 2026.

3. De toezichthoudende taak

3.1. Werkwijze toezichthoudende taak

Om haar toezichthoudende en adviserende taak beter te kunnen uitoefenen werkt de Commissie van Toezicht in Vught met portefeuilles. Ieder lid van de Commissie van Toezicht kan daardoor zijn aandacht, naast de reguliere werkzaamheden, toespitsen op bepaalde aandachtsgebieden en onderwerpen. De portefeuilles worden in de meeste gevallen door een beklagrechter samen met een weekcommissaris beheerd (zie bijlage). De portefeuilles worden met regelmaat geëvalueerd. Ook worden in het kader van toezicht afdelingen bezocht waar de Commissie van Toezicht normaliter niet vaak komt.

De portefeuillehouders van de units hebben met enige regelmaat overleg met de plaatsvervangend vestigingsdirecteur van de betreffende unit. Een aantal units worden hierna uitgelicht. De overige portefeuilles waaronder bemiddeling, dwangbehandeling, weekcommissarissen en beklagrechters komen in andere hoofdstukken aan de orde. Tot slot heeft de voorzitter van de Commissie van Toezicht periodiek overleg met de directeur van de P.I. Vught en wordt de voorzitter geïnformeerd bij calamiteiten.

3.1.1 Portefeuilles

Per portefeuille zijn de bijzonderheden van afgelopen jaar weergegeven.

ISD

- Een terminaal zieke gedetineerde heeft door veel extra inspanningen van het personeel in de voor hem bekende omgeving van de ISD zijn overlijden kunnen afwachten.
- Er is besloten om de plannen voor een (deels) andere bestemming van de ISD niet door te zetten. Hiermee komt een einde aan enkele jaren onzekerheid over de toekomst van de ISD in Vught. Hierdoor wordt ook met veel enthousiasme een doorstart gemaakt met "Mijn Plan", wat door de onzekere toekomst op een laag pitje stond.
- In het eerste kwartaal van 2026 worden alle cellen toegerust met een telefoon op cel. Om deze verbouwing te realiseren worden op toerbeurt afdelingen tijdelijk gesloten.

BPG, Leefafdeling 9 (LA9)

Er zijn het afgelopen jaar veel gedetineerden geplaatst met grote risico's op verschillende gebieden. Gedetineerden met ernstige agressie elders, hoog risico gedetineerden en gedetineerden in het boeienregime. Ze komen uit het hele land en er is geen alternatieve locatie voor hen beschikbaar. Dit betekent dat deze afdeling vol zit en er weinig doorstroom is. Dit heeft invloed op de gedetineerden en het personeel. Voorheen kon er toegewerkt worden naar het functioneren in kleine groepjes om, zo mogelijk, op termijn weer op een reguliere afdeling te kunnen functioneren. Hier is momenteel weinig ruimte voor.

Terroristenafdeling (TA)

Op de TA valt op dat er voorheen voornamelijk gedetineerden verbleven met een moslimachtergrond. Er is nu een toename aan gedetineerden vanuit de 764-groepering, soevereinen en andere extremistische groeperingen die de democratische rechtsorde ondermijnen. Dit heeft invloed op de werkwijze en de dynamiek binnen de afdeling.

Er zijn in het verslagjaar werkzalen gebouwd bij de TA met de mogelijkheid voor arbeid, waar ook gebruik van wordt gemaakt.

EBI, leefafdeling 5

Het afgelopen jaar heeft de commissie van toezicht op regelmatige basis overleg gehad met de plaatsvervangende directeur van de EBI. Dit contact met de directie vindt (in ieder geval) zeswekelijks plaats. Daarnaast heeft de Commissie van toezicht op regelmatige basis gesproken met diverse afdelingshoofden die werkzaam zijn binnen de EBI.

De gedetineerden die verblijven in de EBI worden met regelmaat bezocht door leden van de Commissie van toezicht. Ten eerste bezoekt de Commissie van toezicht gedetineerden wanneer zij een bezoekbriefje indienen. Daarnaast wordt ook regelmatig een bezoek aan de EBI gebracht in het kader van de toezichthoudende taak van de Commissie van toezicht. Deze bezoeken vinden ook ongevraagd plaats. De Commissie van toezicht merkt dat het nuttig is om ongevraagd en op eigen initiatief een bezoek te brengen aan unit 5 en met de daar verblijvende gedetineerden te spreken, aangezien op die manier zich kan worden verkregen op hetgeen zich binnen unit 5 afspeelt en de problemen waartegen gedetineerden aanlopen. In het afgelopen jaar was de veranderde wet- en regelgeving, en de daaruit vloeiende toezichtmaatregelen, een belangrijk thema binnen de EBI. De bezoeken bieden bovendien de mogelijkheid om ook te spreken met het aanwezige personeel. Deze bezoeken worden het komende jaar gecontinueerd.

Net als in voorgaande jaren, is ook dit jaar sprake geweest van een relatief grote hoeveelheid klachten. De klachtenstroom hangt samen met verschillende ontwikkelingen binnen de EBI en is deels te verklaren door politieke beslissingen, zoals de aanvullende maatregelen tegen georganiseerde misdaad tijdens detentie en het voorkomen van voortgezet crimineel handelen. Deze maatregelen hebben er in bepaalde gevallen toe geleid dat gedetineerden, die verblijven in de EBI (verder), zich nog meer in hun vrijheden beknot voelen, hetgeen in individuele gevallen aanleiding kan geven voor het indienen van een klacht.

PPC

Met de directeurs van het PPC heeft het afgelopen met enige regelmaat overleg en afstemming plaatsgevonden. Helaas hebben zich in 2025 een aantal ernstige incidenten voorgedaan, waar in het verslag al op is ingegaan. Met name de gijzeling van personeel had en heeft nog steeds zeer grote impact op personeel. Een groot gedeelte van de bezoeken aan het PPC zien op het toedienen van dwangmedicatie. Hierover is een apart hoofdstuk opgenomen in het jaarverslag onder 3.1.2

Unit 6,7 regulier

Ontwikkelingen

- In november heeft een grote spitsactie plaatsgevonden. Naar aanleiding van de bevindingen, zijn maatregelen genomen.
- Ingevolge landelijk beleid (D&R 2.0) is de mogelijkheid om te promoveren/degraderen in het huis van bewaring afgeschaft.
- Afgelopen jaar is een toename gezien in het gebruik van spice.
- Wat PIW-ers betreft, is er sprake van overbezetting. Dat maakt mogelijk dat het personeel zich ook op andere zaken kan richten, zoals veiligheidsinstructies en sport. Aan FIW-ers is een tekort.
- De uitstroom van gedetineerden vanuit het PPC naar EZV komt onvoldoende van de grond.

- Er is tot slot een toename waar te nemen in het aantal risicogedetineerden.

Incidenten

In 2025 hebben er geen grote geweldsincidenten plaatsgevonden. In dat opzicht was het een rustig jaar.

Overleg met directie

Vanuit de Commissie van Toezicht zijn er voor beide units twee portefeuillehouders aangesteld. Eén van hen heeft in mei 2025 de Commissie van Toezicht verlaten. Er heeft in 2025 viermaal een overleg plaatsgevonden tussen de betreffende directie en de portefeuillehouder(s). Hierin zijn lopende zaken besproken en is van gedachten gewisseld over grieven en klachten met betrekking tot de units. Daarnaast zijn de portefeuillehouders tweemaal aangeschoven bij het overleg met de gedetineerdencommissie. De weekcommissarissen hebben geregeld contact met het personeel dat op de units werkzaam is.

3.1.2 Dwangbehandeling

Een belangrijke taak van de Commissie is het toezicht op dwangbehandelingen binnen de PI Vught. De inrichting biedt plaats aan een groot aantal gedetineerden met psychiatrische problematiek, waarbij dwangbehandeling, met name gedwongen medicatietoediening, regelmatig noodzakelijk is als onderdeel van de behandeling.

In de afgelopen jaren is hiervoor een heldere procedure ontwikkeld. Wanneer een dwangbehandeling (a-behandeling) wordt aangezegd, bezoekt een commissielid (de weekcommissaris) de betreffende gedetineerde. Tijdens dit bezoek wordt de rechtspositie besproken en worden de mogelijkheden van schorsing en beroep toegelicht. Daarnaast wordt gecontroleerd of de procedure correct is doorlopen en of de beslissing goed is gemotiveerd. De directie ontvangt een gestandaardiseerd verslag van de bevindingen van dit bezoek, dat aan het dossier van de gedetineerde wordt toegevoegd. De weekcommissarissen streven ernaar om, naast de a-behandelingen, ook bij andere vormen van dwangbehandeling contact te hebben met de gedetineerden. Tijdens deze bezoeken worden eveneens personeelsleden bevraagd over de gang van zaken rondom de uitvoering van de behandeling. Daarnaast nemen twee vertegenwoordigers van de commissie van toezicht deel aan de besprekingen over dwangbehandelingen binnen het Managementteam Zorg & Behandeling van de PI Vught.

Alle gedetineerden die een a-behandeling of verlenging van een a-behandeling kregen, zijn door de Commissie bezocht. Een regelmatig voorkomende situatie is dat een b-behandeling direct gevolgd wordt door een voorgenomen a-behandeling, omdat de periode van de b-behandeling vaak onvoldoende lang is om stabiliteit te bereiken.

Overzicht dwangbehandelingen

	2022	2023	2024	2025
a-behandeling	57	74	47	62
verlenging a-behandeling	56	70	81	80
b-behandeling	48	52	40	46
verlenging b-behandeling	1	1	-	-
geneeskundige behandelingen (art. 32)	5	17	6	11
Totaal	167	214	174	199

Het totale aantal dwangbehandelingen in 2025 (199) is hoger dan in 2024 (174). De toename is met name toe te schrijven aan een stijging van het aantal a-behandelingen (van 47 in 2024 naar 62 in 2025). Het aantal verlengingen van a-behandelingen is nagenoeg gelijk gebleven (81 in 2024 tegenover 80 in 2025). Ook het aantal b-behandelingen is gestegen, van 40 in 2024 naar 46 in 2025. Het aantal geneeskundige behandelingen op grond van artikel 32 is eveneens toegenomen (van 6 naar 11).

De hoge aantallen dwangbehandelingen binnen de PI Vught zijn grotendeels het gevolg van het beleid - zoals hierboven aangegeven - om gedetineerden met psychiatrische problematiek naar deze inrichting over te plaatsen, vanwege de aanwezige deskundigheid en faciliteiten binnen de Penitentiaire Psychiatrische Centra (PPC's).

De volgende tabellen geven een overzicht van de toegepaste behandelingen per unit.

	unit 3 2022	Unit 3 2023	Unit 3 2024	Unit 3 2025
a-behandeling	16	26	23	28
verlenging a-behandeling	38	37	34	41
b-behandeling	15	17	15	22
verlenging b-behandeling	1	1	-	-
geneeskundige behandelingen (art. 32)	1	4	2	5
totaal	71	85	74	96

	unit 4* 2022	Unit 4* 2023	Unit 4* 2024	Unit 4* 2025
a-behandeling	40	46	24	33
verlenging a-behandeling	17	32	47	39
b-behandeling	33	35	25	24
verlenging b-behandeling	-	-	-	-
geneeskundige behandelingen (art. 32)	4	11	3	5
totaal	94	124	99	101

*onder de verantwoordelijkheid van unit 4 vallen ook de afdeling 2B, 2CDS, 6A, 6B, 6CS, 6G en 6H.

Voor de BPG (LA 9) is een apart overzicht opgenomen, omdat in de afgelopen jaren slechts bij een beperkt aantal gedetineerden dwangbehandeling is toegepast. Dit jaar heeft slechts één gedetineerde eenmalig een geneeskundige behandeling en één gedetineerde een a-behandeling ondergaan. Voor deze situatie is een aparte procedure afgesproken, aangezien deze gedetineerden vanwege hun overige problematiek niet in een PPC konden verblijven.

	LA 9 2022	LA9 2023	LA9 2024	LA 9 2025
a-behandeling	1	2	-	1
verlenging a-behandeling	1	1	-	-
b-behandeling	-	-	-	-
verlenging b-behandeling	-	-	-	-
geneeskundige behandelingen (art. 32)	1	2	1	1
totaal	3	5	1	2

Bij gebrek aan een eenduidige verklaring blijft het lastig om de schommelingen in het aantal dwangbehandelingen volledig te duiden. De cijfers over 2024 waren lager dan in 2023 en sloten meer aan bij het niveau van 2022, wat erop kan wijzen dat 2023 een uitschieter was. De stijging in 2025 ten opzichte van 2024 laat echter zien dat het aantal dwangbehandelingen blijft fluctueren (maar binnen dezelfde grootte-orde). Aangezien de karakteristieken van de doelgroep niet wezenlijk zijn veranderd, is het aannemelijk dat het gaat om een normale fluctuatie, waarbij factoren zoals individuele casuïstiek, de aard en ernst van psychiatrische problematiek en verschillen in behandelintensiteit invloed hebben gehad op de cijfers. Een directe causale verklaring kan op basis van de beschikbare gegevens niet worden gegeven.

De Commissie is positief over de constructieve opstelling van de directie van de PPC's bij de bespreking van dit onderwerp. De directie toont zich bereid om zorgen rondom het gebruik van dwangmaatregelen te bespreken en de achterliggende redenen toe te lichten. Daarnaast is de algemene ervaring dat deze ingrijpende maatregel zorgvuldig wordt toegepast, met oog voor de rechtspositie van de gedetineerde.

De procedure rondom dwangbehandeling, met name de aanzegging, wordt over het algemeen correct gevolgd. Gedetineerden ontvangen de aanzegging tijdig, en de directie stelt standaard hun advocaat op de hoogte. Ook de Commissie wordt over het algemeen tijdig geïnformeerd. Het correct doorlopen van de procedure wordt regelmatig gecontroleerd in opdracht van het Managementteam Zorg en Behandeling. Het onderwerp dwangbehandeling heeft de voortdurende aandacht van de directie en de Commissie en wordt regelmatig besproken in de vergaderingen.

3.1.3. Medische dienst

Algemeen

Eens per jaar wordt hoofd zorg uitgenodigd voor de vergadering van de commissie van toezicht. In dit gesprek worden de cijfers besproken, de aard van de klachten en bijzondere ontwikkelingen.

Medische klachten

Het aantal medische klachten is licht toegenomen ten opzichte van vorig jaar. De disciplines waarop de meeste klachten zich richten blijven gelijk, psycholoog, psychiater en de medische dienst. Verklaarbaar is dat veel klachten afkomstig zijn van de PPC afdeling gelet op de toediening van medicatie (al dan niet met dwang) en de behandeling door een psycholoog of psychiater. Maar ook van de reguliere units komen veel klachten.

Klachten medische dienst	2023	2024	2025
Aantal klachten	154	117	126
Bemiddeld door hoofd medische dienst	39	37	35
Doorgezet naar medisch adviseur	68	55	72
Doorgezet naar RSJ	15	14	35
RSJ gegrond	3	0	0
RSJ ongegrond	2	2	1
RSJ niet-ontvankelijk	3	2	2
RSJ beroep ingetrokken	1	1	0
RSJ nog geen beslissing	5	9	31
Niet bemiddeld vanwege ontslag / overplaatsing	9	8	4

3.2. Specifiek aandachtspunt voor 2025; Uitvoering dagprogramma

In het afgelopen jaar zijn er aanpassingen geweest in het dagprogramma. Op verschillende afdelingen is gedeeltelijk het avondprogramma vervallen. Hiermee wordt nog steeds voldaan aan het wettelijk aantal uur aan dagprogramma. Wel zijn in periode van juni tot september op meerdere momenten noodscenario's gedraaid vanwege een tekort aan personeel. Hierdoor zijn een aantal activiteiten komen te vervallen. De directie had geen mogelijkheden om dit op een later moment te compenseren. Dit heeft geleid tot een aantal gegronde klachten met het toekennen van een financiële compensatie.

4. De bemiddelingstaak

4.1 Taken van de weekcommissaris

In de commissie van toezicht zijn de taken van de maandcommissaris en beklagrechter gesplitst. Een aantal leden voeren beide taken uit. In P.I. Vught spreken we van weekcommissaris (weco), in plaats van maandcommissaris. Eén keer per twee weken zijn 3 weco's ingeroosterd, de andere week twee weco's om de verzoekbriefjes met grieven en vragen af te handelen. Tevens bezoeken zij alle gedetineerden bij wie een dwangbehandeling is aangezegd en toegepast.

Wekelijks zitten twee weco's bij de beklagzitting onder voorzitterschap van een beklagrechter. Dat is enerzijds van belang om de juridische besluitvorming te volgen en anderzijds om, met kennis

van de gang van zaken op de werkvloer, bij te dragen aan evenwichtige uitspraken. De weco's hebben eens in de twee maanden onderling overleg om casuïstiek te bespreken, ervaringen uit te wisselen en van elkaar te leren.

In 2025 zijn 536 verzoekbriefjes behandeld. Dit is inclusief de dwangbehandelingen. De verzoekbriefjes worden geregistreerd in een excelbestand. Er wordt kort en krachtig opgeschreven waar het verzoek over gaat en indien nodig wordt een vraag gesteld aan de hoofden van de afdeling, aan de plaatsvervangend vestigingsdirecteur of een andere met functie genoemde medewerker. De respons op de vragen was in de voorgaande jaren een punt van aandacht. In 2024 is de respons 95% geweest, wat heeft bijgedragen aan goede afhandeling van vragen van gedetineerden. In 2025 heeft deze respons zich positief voortgezet naar 98%.

De meeste bezoeken van de weekcommissarissen hebben betrekking op het toedienen van dwangmedicatie. De meest voorkomende onderwerpen komen overeen met de voorgaande jaren:

- Klachtbehandeling
- Bejegening
- Medisch
- Regelgeving

4.2 Bemiddeling

Tussen de directie en de commissie is de werkwijze afgesproken dat na ontvangst van de grief niet meteen een bemiddelingsgesprek wordt gepland, maar dat het afdelingshoofd eerst zelf een gesprek met de gedetineerde voert. Indien de gedetineerde daarna nog een bemiddelingsgesprek met het afdelingshoofd en een lid van de Commissie van Toezicht als bemiddelaar wenst wordt dit ad-hoc gepland. De bemiddelingsgesprekken worden gedaan door de weekcommissaris en zoveel mogelijk gecombineerd met een weco-beurt voor de afhandeling van verzoekbriefjes. Deze werkwijze verloopt naar tevredenheid.

In 2025 hebben na het gesprek met het afdelingshoofd nog 18 bemiddelingsgesprekken plaatsgevonden met een lid van de Commissie van Toezicht en het afdelingshoofd. Daarnaast is er een gesprek geweest met het afdelingshoofd en een veelklager, bijgestaan door zijn raadvrouw dat heeft geleid tot intrekking van ruim 50 klachten.

Onder de categorie grief afgedaan vallen naast de opgeloste grieven, ook grieven die zijn ingetrokken of grieven die na overplaatsing door de gedetineerde niet zijn doorgezet.

	2022	2023	2024	2025
<i>Instroom grief</i>	193	222	256	266
<i>Grief naar klacht</i>	50	82	129	183
<i>Grief afgedaan</i>	134	128	145*	63
<i>Openstaande grief</i>	9	12	-	20

*grieven afgedaan uit 2023

	2022	2023	2024	2025
<i>BPG</i>	33	48	44	9
<i>EBI</i>	1	3	4	1
<i>TA</i>	34	3	8	-
<i>ISD</i>	6	3	5	4
<i>PPC</i>	45	57	81	53
<i>Regulier</i>	57	100	104	15
<i>Unit niet geregistreerd</i>	17	8	10	2
<i>Totaal</i>	193	222	256	84**

**Na omzetting grief naar klacht, staat de grief niet meer in het overzicht per unit genoteerd.

5. De rechtsprekende taak

5.1. De werkwijze en werkzaamheden van de beklagcommissie

Op beklagzittingen wordt in beginsel mondeling uitspraak gedaan. Het komt voor dat in (bijzondere of complexe) klachten, waarin bijvoorbeeld nadere inlichtingen worden gevraagd bij de directie of klager, na de mondelinge behandeling schriftelijk uitspraak wordt gedaan. Op zitting krijgt klager steeds een formulier uitgereikt waarop de aan hem medegedeelde uitspraak is aangetekend. Op dit formulier wordt tevens vermeld waar en binnen welke termijn klager beroep in kan stellen. Een gedeelte van de klachten (kennelijk of eenvoudig van aard) wordt niet op zitting behandeld. In deze klachten worden schriftelijke concepten gemaakt door de secretaris. Bij toerbeurt worden deze beschikkingen door de beklagrechters schriftelijk afgehandeld.

De Commissie van Toezicht stelt vast dat het merendeel van de gedetineerden in hun klachten worden bijgestaan door een advocaat, door namens klager een klacht in te dienen, schriftelijk te reageren of klager op zitting bij te staan.

De afgelopen jaren zien we dat de klachten op de EBI, met name vanwege de aangescherpte veiligheidsmaatregelen, juridisch complexer zijn geworden. Daarnaast worden bij deze zittingen zowel klager als de directie vaak bijgestaan door een advocaat. Dit heeft ertoe geleid dat op de EBI altijd schriftelijk uitspraak wordt gedaan. Daarnaast bestaat de samenstelling van de meervoudige beklagcommissie op de EBI uit minimaal twee juristen. De juridische complexiteit van de klachten ligt aan deze keuze ten grondslag.

De beklagcommissie

De beklagrechters zijn in 2025 vier keer bij elkaar gekomen. Tijdens deze bijeenkomsten wordt jurisprudentie besproken en worden ervaringen gedeeld. Ook wordt gesproken over aanpak van complexe beklagzaken. De beklagrechters melden in opmerkelijke zaken ook hun bevindingen in de commissievergadering.

De beklagzittingen

De zittingen zijn in het algemeen meervoudig van aard. Er hebben in 2025 64 beklagzittingen plaatsgevonden. Op zes zittingen werden klagers alleen rogatoir gehoord naar aanleiding van klachten over andere inrichtingen. Deze zittingen hebben enkelvoudig plaatsgevonden.

overzicht in- en uitstroom klachten en grieven

	2022	2023	2024	2025
Beginvoorraad 1 januari	512*	645*	1009*	658*
Instroom klachten en grieven	1692	2305	2118	2916
Uitstroom klachten en grieven	1555	1897	2450	2454
Eindvoorraad 31 december	649	1053	677	1120

*na correctie op 1 januari

overzicht in- en uitstroom klachten, grieven en rogatoire verzoeken

	2022	2023	2024	2025
Instroom klachten P.I. Vught	1275	1893	1695	2474
Instroom grieven P.I. Vught	193	222	256	266
Instroom rogatoire verzoeken	224	190	167	176
Totale instroom	1692	2305	2118	2916
Afdoening klachten	1216	1589	2140	2255
Afdoening grieven	134	128	145	64
Afdoening rogatoire verzoeken	205	180	165	135
	1555	1897	2450	2454

Het aantal ingestroomde klachten in 2025 is sterk toegenomen ten opzichte van 2024. Het aantal klachten per regime is gestegen, maar vooral het aantal klachten van gedetineerden de reguliere regimes zijn enorm toegenomen (bijna verdubbeld ten opzichte van 2024). Dit heeft gedeeltelijk te maken met een veelklager die verantwoordelijk is voor 467 klachten in 2025. Daarnaast heeft het aantreffen van contrabande geleid tot strengere afspraken over toegestane goederen op cel en de beschikbaarheid van koelkasten en vriezers op de afdeling. Door het personeelstekort zijn op diverse afdelingen noodscenario's gedraaid wat ook heeft geleid tot meer klachten.

uitstroom klachten

	2021	2022	2023	2024	2025	% 2025
ongegrond	587	539	567	866	797	32,5 %
gegrond	75	61	76	146	134	5,4 %
niet-ontvankelijk	377	231	388	683	772	31,5 %
ingetrokken	286	271	452	330	290	11,8 %
Ingetrokken na bemiddeling	2	12	-	-	96	3,9 %
Doorgestuurd en anders afgedaan	105	109	115	118	312	12,7 %
Grieven	111	127	119	142	53	2,2 %
totaal afgedane klachten	1543	1350	1717	2285	2454	100%

Beroep

In **697** uitspraken van de klachten die in **2025** zijn afgedaan is beroep ingesteld. De hoogte van het aantal beroepen wordt verklaard door één veelklager die in 2025, 467 klachten heeft ingediend. Hij is tegen 344 uitspraken in beroep gegaan.

	2023	2024	2025	Totaal
Beroep klager	8	136	529	673
Beroep directie	1	8	15	24
totaal	9	144	544	697

6. De adviestaak

6.1. Sociale veiligheid

In 2023 is door de Minister aandacht gevraagd voor het onderwerp sociale veiligheid binnen de inrichting en het aanstellen van een aandachtsfunctionaris. Er is in 2024 binnen de Commissie van Toezicht een aandachtsfunctionaris aangewezen. Deze functionaris verzamelt de signalen van sociale onveilige situaties in de inrichting ten aanzien van gedetineerden, onderneemt actie indien nodig en koppelt de signalen (algemeen en/of anoniem) terug naar de directie. Er heeft in 2024 een overleg plaatsgevonden tussen de directeur, de voorzitter en de aandachtsfunctionaris om ieders rol te bespreken.

Er is een start gemaakt met structurele aandacht voor sociale veiligheid binnen de inrichting. Het thema staat maandelijks op de agenda. Alle leden van de commissie van toezicht worden meer bewust gemaakt van hun taak om te signaleren en onveilige situaties aan de orde te stellen. Het aanstellen van bijvoorbeeld een vertrouwenspersoon voldoet binnen een penitentiaire inrichting niet. Dit omdat er binnen de inrichting nauwelijks mogelijkheden zijn voor een vertrouwelijk gesprek zonder dat personeel hiervan op de hoogte is. Er is ook gestart met bijscholing over dit thema.

Overzicht meldingen en afhandeling

Over 2025 is een overzicht bijgehouden van incidenten die naar voren zijn gekomen in gesprekken met de weco, uit klachten en tijdens de behandeling op zitting. Deze signalen zijn zeer divers en zien onder andere op pesterij door medegedetineerden of personeel, fysieke benadering en schending van privacy. Er heeft geen waarheidsvinding plaats gevonden, maar is alleen gericht op het verzamelen van signalen en mogelijk ontdekken van patronen. Het overzicht is met de directie gedeeld en besproken.

6.2. Afgegeven adviezen, aandachtspunten en bijzondere gebeurtenissen

De commissie van toezicht heeft begin 2025 een brief gestuurd naar de Staatsecretaris van justitie en veiligheid omtrent de detentieomstandigheden in de EBI. Naast de beperkingen door strengere maatregelen zijn zorgen geuit over de verblijfsruimtes tijdens de verbouwing, de overlast en de duur van de verbouwing. De Staatsecretaris heeft een uitgebreide reactie toegezonden. De noodzaak om voortgezet crimineel te handelen uit detentie te voorkomen, vraagt om generieke beperkende maatregelen.

7. Bijlagen

Medische klachten

Discipline	2023	2024	2025
Hoofd Zorg			
ZBIW verpleegkundige	5	3	
Psychiater, Psycholoog	49	38	49
Huisarts	22	11	7
Huisarts/PSY			
Medische dienst	67	55	67
Covid protocol			
Pedicure			
Tandarts	7	3	2
Verpleegkundige			
Andere PI			
Extern ziekenhuis			
Fysio		3	1
Geannuleerd	1		
PI Vught			
Afdeling			
DV&O			
geen medische klacht	3	2	
opticien		2	
onbekend			
totaal	154	117	126

Medische klachten per unit	2023	2024	2025
BPG (LA 9)	15	14	14
TA (LA 9)	0	1	1
ISD (LA 8)	16	13	13
PPC (unit 3)	33	25	27
PPC (unit 4)	15	9	9
PPC (afdelingen 6A, B, G, H)	6	3	9
EBI (unit 5)	0	0	4
Regulier (unit 6)	26	15	28
Regulier (unit 7)	39	34	21
Unit 2(PPC en pre-TBS)	4	3	0
Totaal	154	117	126